

EKOŠOLSKI LIST

EŠL- št. 4/ 9. december 2016

DECEMBER NAJ BO VAŠ MESEC!

December je mesec pričakovanj, veselja in dobrih želja. Obenem pa je tudi mesec, ko se ozremo nazaj in razmišljamo o prihodnjih načrtih ter si postavljamo nove cilje. Najbolj se v decembru veselijo otroci, ki nestrpno pričakujejo darila, mladostniki razmišljajo, kje in kako praznovati zadnji dan v letu, starši premišljujemo o darilih. Naše mize so bogato obložene, včasih komaj zmoremo pojesti, kar naložimo na krožnike.

Kaj pa vam pomeni december? Je mesec za postavljanje novih ciljev ali samo navaden prehod v naslednje koledarsko leto? Morda celo povod za potrošniško mrzlico? Ne glede na to, kako doživljamo december, bodimo pozorni, da praznični dnevi ohranijo pravi pomen. Prepričani smo, da ste obdani z veliko nasveti, kaj bi morali početi.

Tri namige vam dodajamo tudi mi:

Počnimo stvari, ki nas veselijo.

Zaradi številnih aktivnosti v decembru pogosto pozabimo početi stvari, ki jih imamo radi. Vzemimo si čas tudi zase in počnimo stvari, ki nas veselijo.

Pomagajmo drugim.

Ljudje smo bitja, ki se dobro počutimo, ko razveseljujemo druge. Znanstveno je dokazano, da so ljudje, ki pogosto pomagajo drugim, srečnejši kot tisti, ki tega ne počnejo.

Veliko se smejmo.

Prevelika pričakovanja o praznikih, ki se morda ne uresničijo, so lahko stresna. Zato raje ne načrtujemo prav vsega, temveč se prepustimo prostemu teku dogodkov. Pri tem ne pozabimo na zabavo in smeh.

Srečno 2017!

KOLENDAR DOGODKOV:

15. december 2016 - Mladi poročevalci za okolje o ravnanju z odpadki in krožnem gospodarstvu

15. december 2016 - Mednarodna konferenca o odgovornem ravnanju s hrano in primeri dobrih praks

23. december 2016 - Zaključek jesenskega dela projekta Eko-paket

30. december 2016 - Prijavnica Altermed

12. januar 2017 - Šolsko tekmovanje Ekokviz OŠ

21. april 2017 - Likovni natečaj Ekobranje

V tej številki:

Delavnica projekta Hrana ni za tjavendan Mladi poročevalci 2

Mednarodna konferenca o odgovornem ravnanju s hrano 3

Eko-paket Ekokviz OŠ Altermed 4

Ekobranje Likovni natečaj Energija Do 0,5 odstotka dohodnine za program Ekošola 5

Z ZAVEZANIMI OČMI NA PRVI DELAVNICI PROJEKTA HRANA NI ZA TJAVENDAN

Triindvajsetega novembra 2016 smo skupaj z družbo Lidl Slovenija organizirali prvo delavnico, na kateri se je zbralo 47 udeležencev iz 35 ustanov. Na delavnici je mag. Saša Dragar, glavna tržna inšpektorica z Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, predstavila podatke o zavrženi hrani. Po podatkih Statističnega urada RS in ministrstva za okolje in prostor smo v Sloveniji leta 2012 zavržli od 75 do 82 kilogramov hrane na prebivalca, v letu 2014 pa 60 kilogramov. Čeprav so zavržki hrane manjši za 12 odstotkov, si moramo prizadevati, da bo količina zavržene hrane še manjša. Za enega vidnejših ukrepov skrbijo humanitarne organizacije, ki šibkejšim skupinam v družbi razdeljujejo hrano z iztekajočim se rokom uporabe. Posebej je poudarila, kako pomembno je razmišljati o okoljskih, družbenih in ekonomskih problemih, povezanih z zavrženo hrano, spoznavati pravilne načine shranjevanja živilskih izdelkov, pravilno reciklirati in odlagati ostanke

hrane ter spodbuditi praktično uporabo še neuporabljenih hrane.

V nadaljevanju je vodja projekta Hrana ni za tjavendan Tina Hribar predstavila aktivnosti v projektu, **didaktični pripomoček Kuhla** ter navodila mentorjem za izvedbo. V drugem delu delavnice sta bila predstavljena **dobra primera iz Vrta Otona Župančiča Slovenska Bistrica in OŠ Zadobrova**, ki sta lani sodelovala pri projektu Hrana ni za tjavendan in osvojila prvo mesto v svoji kategoriji. Predstavili sta, kako so se lotili projekta, kakšne cilje so si zadali na začetku, kako so vključevali otroke in učence ter tudi starše in kakšne so bile ugotovitve ob koncu projekta.

Posebej zanimiv je bil drugi del delavnice, ko so udeleženci **z zavezanimi očmi ugotavljali sestavine v pripravljениh napitkih**, izdelovali semenske bombe iz gline, prsti in semen ter se učili kompostiranja z deževniki.

Mladi poročevalci – zmagovalci Mladi poročevalci za okolje o ravnanju z odpadki in krožnem gospodarstvu

Učence novinarskih krožkov, dijake in študente vabimo, da postanejo poročevalci za okolje. Svoje misli, opažanja, opise, komentarje, razprave, fotografije ali video-posnetke lahko pripravijo o ravnanju z odpadki in krožnem gospodarstvu. Prispevke pričakujemo **do 15.**

decembra 2016 na e-naslov: info@ekosola.si. Podroben opis različnih novinarskih žanrov je objavljen [na spletni strani programa Ekošola](#).

Najboljši prispevki bodo januarja 2017 objavljeni v časopisu DELO v rubriki ZELENO DELO.

Pred vrati je mednarodna konferenca o odgovornem ravnanju s hrano in primerih dobrih praks

Vabimo vas na **mednarodno konferenco o odgovornem ravnanju s hrano in predstavitev primerov dobrih praks**, ki bo v **četrtek, 15. decembra 2016**, v **Dijaškem domu Ivana Cankarja**, Poljanska cesta 26, 1000 Ljubljana. Udeležba na konferenci je brezplačna.

Število mest je omejeno, zato prosimo, da svojo udeležbo čim prej potrdite na e-naslov: info@ekosola.si. Prijave sprejemamo do zapolnitve mest.

PROGRAM

- 8.00 – 8.45 **Sprejem udeležencev**
- 9.00 – 9.10 **Uvodni pozdrav** - mag. Gregor Cerar, nacionalni koordinator programa Ekošola
- 9.10 – 10.30 **Poraba hrane v globalnem kontekstu: kako naši krožniki vrtijo svet** (Learning about food consumption in a global context: How Our Plates Make the World Turn Around?) – Tereza Čajkova, Glopolis, Češka, in Andrea Bullivant, Liverpool World Centre, Velika Britanija (predavanje bo potekalo v angleškem jeziku)
- 10.30 – 10.50 ODMOR
- 10.50 – 11.00 **Mi jemo odgovorno! Motivacija z novimi veščinami** (Mi jedemo odgovorno! Motivacija na stjecanje novih veštin) – Josip Gregac, druga Ljepa Naša, Hrvaška (predavanje bo potekalo v hrvaškem jeziku)
- 11.00 – 12.15 **Predstavitve primerov dobrih praks:**
Moj kotiček je lahko vrtiček – Peter Pucelj, Vrtec Jelka, Ljubljana
Lokalna samooskrba na OŠ Puconci – Melita Ficko Sapač, Nina Sever, OŠ Puconci
Nazaj h koreninam (lokalno nad globalno) – Jolanda Ziherl Sajko, Simon Gračner, Biotehniška šola Mb
Odgovorno s hrano – Anja Janežič, OŠ Martina Krpana, Ljubljana
Zmanjšanje količine zavržene hrane – Tjaša Vevoda, OŠ Roje, Domžale
Hrana in zdravje – Špela Mušič, OŠ Zadobrova, Ljubljana
Živim zdravo – Natalija Vahčič, OŠ Artiče
Zelemenjava – Barbara Švarc Fajdiga, OŠ Brinje Grosuplje
V DIC-u ravnamo s hrano odgovorno – Nataša Kuhelj Rožac, Dijaški dom Ivana Cankarja Ljubljana
- 12.15 – 13.00 KOSILO
- 13.00 – 14.45 **Predstavitev primerov dobrih praks:**
Šolski ekovrt – Lucija Kodrea, OŠ Roje, Domžale
Samopostrežni kotiček in zdrava prehrana – Vesna Fujs, SŠ Domžale
Mednarodne dimenzije vzgoje za trajnostni razvoj ter projektno učenje v zunanjem okolju – Katarina Vodopivec Kolar, OŠ Domžale
Ko odpadki zaživijo – Rok Škufca, Gimnazija Ledina, Ljubljana
Vpeljava ekovsebin v pouk matematike – Polona Kikelj, SPSŠB Ljubljana
Smeti, kje imate svoj dom – Nataša Mihelič, Vrtec Jelka, Ljubljana
Izdelava maket objektov prostorskega oblikovanja – Mihaela Gregorc, Gimnazija Ledina, Ljubljana
Eko učila – Petja Pompe Kreže, OŠ Log-Dragomer, Brezovica pri Ljubljani
Predelava oblačil – Bernarda Klemenc, SPSŠB Ljubljana
Uredimo si šolo in njeno okolico – Apolonija Lipovšek, ICP Maribor
V naravo na zabavo – Gabriela Kosednar, Vrtec Murska Sobota
- 14.45 – 15.00 ODMOR
- 15.00 – 16.15 **Predstavitev primerov dobrih praks:**
Ekologija pri pouku angleškega jezika – Manca Omahen Majnardi, SPSŠB Ljubljana
Učna ura okoljske vzgoje – Sabina Lepen Narič, Gimnazija Jožeta Plečnika, Ljubljana
Bogata zakladnica ekodejavnosti okoljske vzgoje – Mateja Polutnik Koprive, OŠ Lesično
Vključevanje koncepta trajnostnega razvoja pri pouku kemije in biologije – Lea Janežič, SPSŠB Ljubljana
Primeri upravljanja voznega parka za zmanjšanje porabe goriva – Andrej Prašnikar, SPSŠB Ljubljana
Nevarne snovi – Tatjana Duh, Vrtec Pobrežje, Maribor
Odmori v osnovni šoli – Vanja Majcen, OŠ Ljudski vrt Ptuj
Odpadno – uporabno (krožno gospodarstvo) – Borut Anželj, Vrtec Murska Sobota
- 16.15 – 16.30 Zaključek konference

JESENSKI DEL NATEČAJA EKO-PAKET PRIČAKUJE VAŠE IZDELKE!

Do **23. decembra 2016** pričakujemo vaše izdelke v sklopu jesenskega dela natečaja Eko-paket, ki je namenjen odgovornemu ravnanju, raziskovanju in ustvarjanju iz odpadne embalaže za mleko in sokove (KEMS). Ustvarjate in raziskujete lahko v treh starostnih skupinah na naslednje teme:

Starostna skupina	Tema
Vrtci in 1. triada OŠ	Športni pripomočki (smuči, rolerji, kolo...) in/ali znak Eko-paket 10 let
2. triada OŠ	a) Družabne igre in/ali znak Eko-paket 10 let. b) »Dopoldne učenec, popoldne učitelj: kaj vse naredimo iz KEMS pri nas doma?« Fotografije, posnetki, plakati, stripi, reportaže in podobno na temo, kaj vse (lahko) naredimo iz odpadne embalaže KEMS doma ali je izdelano iz odpadne KEMS.
3. triada OŠ in SŠ	a) Družabne igre in/ali znak Eko-paket 10 let. b) Raziskovalne in/ali seminarske naloge na temo krožno gospodarstvo – reciklaža, ločeno zbiranje odpadne embalaže Tetra Pak in novi proizvodi.

Fotografije izdelkov pošljite na: info@ekosola.si. Strokovna komisija bo vse prejete izdelke pregledala in jih ocenila skladno s kriteriji (vsebinska ustreznost, idejna domiselnost, estetski vidik, uporabnost, vključenost otrok). Ustanove z najbolje ocenjenimi izdelki bodo nagradili z delavnico s prikazom ločevanja odpadne KEMS in izdelavo recikliranega papirja.

MESEC DNI DO ŠOLSKEGA TEKMOVANJA V EKOKVIZU ZA OŠ 2016/2017

Tudi v letošnjem šolskem letu želimo spodbuditi radovednost za okolje in sodelovanje v Ekokvizu za OŠ, zato vas vabimo, da se tudi vaši učenci pridružijo letošnjim tekmovalcem. Gradivo za Ekokviz 2016/2017 je objavljeno na spletni strani ekošole [na tej povezavi](#).

Učno gradivo za letošnji Ekokviz za OŠ obsega tri sklope:

- 6. razred: [Odgovorno s hrano](#),
- 7. razred: [Iznajdbe v preteklosti oblikujejo življenje sedanjosti](#) in
- 8. razred: [Krožno gospodarstvo](#).

Šolsko tekmovanje bo v **četrtek, 12. januarja 2017**. Če pa se boste za sodelovanje v Ekokvizu za OŠ 2016/2017 odločili pozneje, ga vpišite v ekoaplikacijo pod **C – Izbirne aktivnosti**, ne glede na to, da imate ekoakcijski načrt že potrjen.

PRIJAVNICE ZA SEJEM ALTERMED

Ustanove, ki ste v ekoaplikaciji označile, da boste sodelovale na sejmu Altermed, ki bo od 10. do 12. marca 2017 v Celju, in prijavnice še niste poslale, prosimo, da izpolnite [PRIJAVNICO](#), na kateri bosta označena:

- **čas sodelovanja na sejmu** (en, dva ali tri dni) ter
- **način sodelovanja oziroma predstavitve** (na stojnici, predstavitvenem odru ali v demonstracijski kuhinji).

Prosimo, da prijavnico pošljete **najpozneje do 30. decembra** na e-naslov:

info@ekosola.si.

EKOBRANJE ZA EKOŽIVLJENJE VABI TUDI K USTVARJANJU

V današnjem času raznovrstnih informacijsko-komunikacijskih tehnologij je pomembno, da negujemo odnos do knjige in branja sploh. Tudi v letošnjem šolskem letu želimo, da bi z branjem spodbujali domišljijo in ustvarjalnost pri okoljskih vsebinah. Zaradi široke naravnosti tudi projekt **Ekobranje za ekoživljenje** omogoča veliko možnosti za kreativnost. Tako letos v sklopu tega projekta razpisujemo likovni natečaj Energija.

Nagradni likovni natečaj ENERGIJA

Vabimo vas, da v sklopu projekta Ekobranje za ekoživljenje sodelujete v nagradnem likovnem natečaju na temo **ENERGIJA v treh starostnih skupinah**. Ustvarjate lahko. Likovna dela, izdelki, prispevki naj obravnavajo vire energije, električne pripomočke, ukrepe za varčno rabo energije oziroma karkoli povezuje z energijo. Pri ustvarjanju vam prepuščamo domišljijo in proste roke, zato izberite tehniko, ki jo želite, na primer vodene barvice, voščenske, tuš, naravna lepila in materiale, ustvarjajte risbe, plakate, predstavitve, lepljenke, praskanke, zgodbe, članke, stripe, 3-D izdelke, raziskovalne naloge in drugo. Likovna dela bomo zbirali **do vključno 21. aprila 2017** na nas-

lovu: Program Ekošola, Zavrti 2, 1234 Mengeš s pripisom likovni natečaj Ekobranje.

Nagradni likovni natečaj je v šolskem letu 2016/2017 razpisan za tri starostne skupine:

Vrtci in prva triada OŠ: ELEKTRIČNE NAPRAVE	<ul style="list-style-type: none"> - izdelava nalepk oziroma opozoril za ugašanje luči - katere naprave potrebujejo električno energijo - koliko naprav, ki jih otroci in učenci uporabljajo doma, v vrtcu ali šoli, ne deluje brez električne energije
Druga triada OŠ: ENERGIJA	<ul style="list-style-type: none"> - izdelava plakatov, ki opozarjajo na varčno rabo električne energije - risanje varčne hiše
Srednja šola: RAZLIČNI VIRI ELEKTRIČ- NE ENERGIJE	<ul style="list-style-type: none"> - izolacijski materiali - vozila prihodnosti

DO 0,5 ODSOTKA DOHODNINE ZA PROGRAM EKOŠOLA

Društvo DOVES – FEE Slovenia, nosilec programa Ekošola v Sloveniji, deluje kot društvo s splošno korištnim namenom, zato mu lahko skladno z Zakonom o dohodnini namenite donacijo do 0,5 odstotka dohodnine. Donacija ne vpliva na višino odmere dohodnine, temveč se ta del dohodnine v višini 0,5 odstotka namesto državnemu proračunu nameni našemu društvu. Vsakega prispevka smo nadvse veseli, saj si prizadevamo, da bi bilo naše delovanje čim bolj kakovostno, strokovno in celovito.

Komu boste namenili delček vaše dohodnine vi oziroma člani vaše družine, je seveda vaša odločitev. 0,5 odstotkov dohodnine lahko tudi razdelite med več upravičencev. V primeru, da boste del vaše dohodnine (torej do 0,5 odstotka) namenili Društvu DOVES – FEE Slovenia, vas prosimo, da izpolnite obrazec, ki je objavljen na kateri spletni strani, in ga najpozneje **do 31. decembra 2016** posredujete na vašo

izpostavlo Finančne uprave Republike Slovenije (FURS). **Postopek je preprost:** izpolnite obrazec »[Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije](#)« in v prazno okence vpišite ime »Društvo DOVES-FEE Slovenia«, nato davčno številko društva »50989812« in nato še »0,5 %« oziroma delež, ki ga boste prostovoljno namenili društvu. Obrazec pošljite ali oddajte na svojem uradu FURS-a. Druga možnost pa je, da lahko kot davčni zavezanec zahtevo za namenitev dela dohodnine kadar koli oddate prek sistema [eDavki](#). [Zakon o dohodnini](#) omogoča vsem davkopllačevalcem, da lahko od že odmerjene dohodnine največ 0,5 odstotka namenijo [nekaterim upravičencem](#), ki jih je z Uredbo določila Vlada Republike Slovenije. Na [spletni povezavi](#) je Društvo za okoljsko vzgojo Evrope v Sloveniji (Društvo DOVES – FEE Slovenia) na seznamu pod zaporedno številko 7. **UPRAVIČENCI S PODROČJA OKOLJA IN PROSTORA**, stran 99. Za vaš prispevek se vam najlepše zahvaljujemo.

Novo leto je kot bel nepopisan list ...

*Pobarvaj ga s sanjami,
posuj z ljubeznijo,
popiši z neverjetnimi dosežki
in okrasi s čudeži.*

(neznani avtor)

**Želimo vam
vesele božične praznike ter zdravja, uspehov,
zadovoljstva, ustvarjalnosti, dobre energije in veselja
v letu 2017.**